

Årsrapport 2008

FARSTA STADSDELSNÄMND

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN

Revisionskontoret

www.stockholm.se/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 A, 1 tr

Postadress: 105 35 Stockholm

Telefon: 08-508 29 000

Fax: 08-508 29 399

STADSREVISIONEN
REVISORSGRUPP 3

Till

Farsta stadsdelsnämnd

Revisorerna för Farsta stadsdelsnämnd har avslutat revisionen av nämndens verksamhet under år 2008. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnas till kommunfullmäktige bifogas.

Revisorerna överlämnar och åberopar revisionskontorets årsrapport för Farsta stadsdelsnämnd.

Revisorerna emotser ett yttrande över årsrapporten från nämnden senast 2009-06-30.

Stockholm den 2 april 2009

På revisorernas vägnar

Bo Dahlström
ordförande

Lars Munters
vice ordförande

Karin Meding
sekreterare

Kopia till
Stadsdelsdirektör Ulla Thorslund

Sammanfattning

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Farsta stadsdelsnämnd redovisar ett nettoöverskott mot budget med 6,1 mnkr före resultatöverföringar. Efter resultatdispositioner uppgår nämndens nettoöverskott till 1,9 mnkr. Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2008 helt har nått kommunfullmäktiges inriktningsmål och i huvudsak de fastställda verksamhetsmålen. Nämnden bedöms i huvudsak ha uppfyllt sina egna mål och uppnått den i verksamhetsplanen angivna verksamheten.

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Revisionskontoret bedömer att nämndens system för styrning är ändamålsenligt. Pågående förändringsarbete, med bland annat översyner av olika verksamhetsområden, bidrar till en effektiv och ändamålsenlig förvaltningsorganisation och tydliggör fördelningen av ansvar och befogenheter. Nämndens uppföljningssystem har enligt revisionskontorets bedömning varit tillräckligt som stöd för att nämnden systematiskt ska kunna följa verksamheternas utveckling under året. Prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har också varit förhållandevis god under året på totalnivå. Dock behöver resultatenheterna inom förskolan bli bättre på att prognostisera det ekonomiska resultatet. Revisionskontoret bedömer att nämndens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig. Det finns behov av förbättringsåtgärder i kontrollsystemet eftersom nämnden inte har fått någon avrapportering av resultatet från de kontroller som genomförts under året enligt plan.

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Nämndens bokslut och räkenskaper för år 2008 är rättvisande. Resultaträkningen innehåller dock kostnader för ombyggnader i lokaler som egentligen är att betrakta som investeringsutgifter. Bokföringen följer stadens regler men inte kraven i den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Stadsdelsnämnderna har dock inte getts förutsättning att följa lag och sed eftersom de inte har tilldelats någon investeringsbudget för denna typ av åtgärder.

Rapportförteckning

Årsrapport 2008 för Farsta stadsdelsnämnd (nr 15, april 2009)

Styrning och kontroll av ramavtal för städning hos några stadsdelsnämnder (nr 7, oktober 2008)

INNEHÅLL		Sid
1	Årets granskning	1
2	Nämndens resultat	1
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.2	Verksamhetens resultat.....	3
3	Styrning, uppföljning och kontroll.....	9
3.1	Nämndens styrning och uppföljning under året	9
3.2	Intern kontroll.....	12
4	Nämndens bokslut och räkenskaper.....	14

Bilagor

<i>Bilaga 1</i>	Revisionskontorets bedömningskriterier
<i>Bilaga 2</i>	Revisionsrapporter under perioden april 2008 - mars 2009

1 Årets granskning

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av Farsta stadsdelsnämnds verksamhet avseende år 2008.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat
- Nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten
- Nämndens bokslut, delårsrapport och räkenskaper

Revisionen sker i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisions sed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

En förteckning över stadsrevisionens samtliga revisionsrapporter under perioden april 2008 – mars 2009 redovisas i *bilaga 2*.

2 Nämndens resultat

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål, uppdrag och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare bedöms om verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Farsta stadsdelsnämnds ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är tillfredsställande.

2.1 Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2008.

Mnkr	Budget 2008	Utfall	Bokslut 2008		Budget- avvikelse 2007
				Avvikelse	
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	1 249,3	1 274,8	-25,5	-2,0%	-24,0
Intäkter	136,4	167,9	31,5	23,1%	24,3
Verksamhetens nettokostnader	1 112,9	1 106,9	6,0	0,5%	0,3
Avskrivningar	0,7	0,7	0,0	0,0%	0,1
Internräntor	1,0	0,9	0,1	10,0%	0,1
Driftbudgetens nettokostnader	1 114,6	1 108,5	6,1	0,5%	0,5
Justerat netto, efter resultatöverföringar		1 112,7	1,9	0,17%	4,5
Investeringsplan					
Utgifter	5,1	5,1	0,0	0,0%	1,7
Nettoutgifter	5,1	5,1	0,0	0,0	1,7

Nämnden redovisar sammanlagt ett nettoöverskott med 6,1 mnkr före resultatöverföringar.

Nämndens kostnader uppgår totalt till 1 276,4 mnkr och är 25,5 mnkr högre än budgeterade kostnader. Den största avvikelser mot budgeten finns inom individ- och familjeomsorgen (18,9 mnkr) och gäller kostnaderna för barn och unga som placerats på hem för vård och boende (HVB-hem). Avvikelsen beror både på fler placeringar än planerat bl.a. av ensamkommande flyktingbarn och att placeringstiden blivit längre än vad som var tänkt från början.

Inom äldreomsorgen är bruttokostnaderna 5,9 mnkr högre än vad som budgeterats. Flera utförare har överskridit sin budget och detta gäller såväl inom hemtjänsten som för nämndens vård- och omsorgsboenden. Dessa enheter har inte tillräckligt snabbt kunnat anpassa verksamheten till minskat antal köp av platser och hemtjänstinsatser. Nämndens kostnader för externt finansierade projekt är inte budgeterade och har också bidragit till underskottet.

Den minskade efterfrågan har medfört att äldreomsorgens beställarenhet minskat sina kostnader och därför redovisar ett överskott i verksamheten. Däremot redovisar beställarenheten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning ett underskott (4,2 mnkr) vilket beror på ett ökat antal sjukhemsplaceringar samt LASS - ärenden med omfattande behov. En verksamhet som redovisar överskott är förskolan (4,4 mnkr). Det är resultatenheterna, verksamheten för barn med behov av särskilt stöd och verksamheten för lokalåtgärder som sammantaget bidragit till överskottet. Resultatenheterna har fått en utökad budget till följd av fler barn i verksamheten men har kunnat hålla kostnaderna nere genom olika rationaliseringar i verksamheten.

Nämndens bokförda intäkter uppgår till totalt 167,4 mnkr och överstiger den budgeterade nivån med 31,5 mnkr. Det är inom två verksamhetsområden det finns ett betydande överskott. Inom individ- och familjeomsorgen har intäkterna ökat till följd av statliga bidrag för att nämnden har tagit emot och placerat ensamkommande flyktingbarn. Inom äldreomsorgen beror avvikelserna på nämndens intäkter för externt finansierade projekt som inte är budgeterade och inom förskolan har intäkterna ökat till följd av fler inskrivna barn.

Efter överföring av resultatenheternas resultat redovisar nämnden ett nettoöverskott med 1,9 mnkr. Med hänsyn till fonderat överskott (1,5 mnkr netto) från år 2007 och de regler som gäller för överföring av resultatenheternas resultat uppgår den ackumulerade resultatöverföringen till år 2009 till sammanlagt 5,6 mnkr.

Nämnden redovisar ingen avvikelse mot sin investeringsbudget. Gjorda investeringar följer i huvudsak fastställd investeringsplan.

2.2 Verksamhetens resultat

Mål

I budgeten 2008 har fullmäktige fastställt tre inriktningsmål som anger vad nämnderna ska uppfylla, oavsett vilken verksamhet nämnden bedriver. Dessa mål är

- Staden ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för företag och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Till inriktningsmålen har kommunfullmäktige formulerat 14 verksamhetsmål. Verksamhetsmålen konkretiserar inriktningsmålen i förhållande till de olika verksamheter nämnderna bedriver.

Som underlag till mätning och bedömning av måluppfyllelsen har kommunfullmäktige tagit fram ett antal indikatorer som är knutna till respektive verksamhetsmål. Vissa av fullmäktiges indikatorer är uttryckta som målvärden för staden som helhet. För dessa har nämnden fastställt egna målvärden som stöder kommunfullmäktiges mål.

Nämnderna har även haft möjlighet att fastställa egna mål och indikatorer för sina verksamhetsområden.

Revisionskontorets bedömning av nämndens måluppfyllelse baseras på en uppföljning av samtliga av kommunfullmäktige fastställda indikatorer. Utifrån indikatorernas utfall har en samlad bedömning av kommunfullmäktiges verksamhetsmål gjorts. Nämndens egna mål och indikatorer har bedömts på samma sätt.

Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2008 har nått kommunfullmäktiges mål för verksamheten. Vidare bedöms att nämnden i huvudsak har uppfyllt sina mål och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.

Nedan redovisas de mest väsentliga avvikelserna från kommunfullmäktiges fastställda indikatorer:

Det finns flera indikatorer som berör ekonomiskt bistånd. Bland annat anger fullmäktige att kostnaden för ekonomiskt bistånd och antal vuxna bidragstagare (genomsnitt) ska minska. Nämndens kostnader för ekonomiskt bistånd har minskat jämfört med 2007 men antalet bidragstagare har ökat under årets sista månader vilket har bidragit till att nämnden inte helt har klarat årsmålet.

Enligt fullmäktige är barngruppernas storlek en av flera indikatorer som ska mäta måluppfyllelsen inom förskolan. Som årsmål gäller att andelen barngrupper med fler än 14 (1-3 år) respektive 18 barn (4-5 år) bör minska. På grund av bl.a. vattenskador har nämnden varit tvungen att evakuera en del barn som redan funnits i verksamheten till de nya förskolor som öppnats under året. Nämnden har därför inte kunnat nå fullmäktiges årsmål. Vid årsskiftet hade 18 av 48 smågrupper och 20 av 60 grupper med äldre barn fler än 14 resp. 18 barn.

En annan indikator inom förskolan anger att andelen förskollärare inom verksamheten ska utgöra minst 50 %. Nämnden redovisar att andelen förskollärare visserligen har ökat jämfört med år 2007, från 33 % till 44 %, men att nämnden inte helt kunnat uppfylla årsmålet.

Inom individ- och familjeomsorg har fullmäktige fastställt som årsmål att andelen utredningar inom socialtjänsten där strukturerade metoder som DUR,

ASI, BBIC ska användas och uppgå till minst 50 %. Nämnden har inte nått kommunfullmäktiges målvärde. Det förklaras enligt nämnden bl.a. av att tillämpningen förutsätter utbildning, och denna har genomförts sent under året.

Enligt fullmäktiges budget ska staden fortsätta arbetet för sänkt sjukfrånvaro. Som årsmål gäller 8 procent för hela staden. Nämnden har fastställt ett årsmål om 7,9 procent. Årsredovisningen visar att nämndens totala sjukfrånvaro utgör 9,1 procent. Sjukfrånvaron har minskat med 0,6 procentenheter jämfört med föregående år men årsmålet har inte nåtts.

Revisionskontoret har granskat tillförlitligheten i nämndens årsredovisning genom stickprov. Bland annat har en kontroll skett av att det finns tillfredsställande underlag för nämndens bedömning av hur fullmäktiges indikatorer har uppfyllts. Revisionskontoret konstaterar att det i huvudsak finns tillräckliga underlag för de granskade indikatorerna. Därmed bedöms att denna redovisning är rättvisande och tillförlitlig. Årsredovisningen har dessutom en bra struktur, och följer kommuncentrala anvisningar. Analyserna av verksamheternas ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat underlättar bedömningen av utfallet i förhållande till fullmäktiges mål och nämndens verksamhetsplan. Årsredovisningen utgör också i huvudsak ett tillräckligt underlag för att nämnden ska kunna utöva tillsyn över sin förvaltning och ta ansvar för verksamheten.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Stadsdelsnämnderna har fått tre särskilda uppdrag av kommunfullmäktige. Bland annat uppmanas stadens nämnder att tillämpa stadens IT-program och e-strategi samt att genomföra en anpassning av dessa till den egna verksamheten. Vidare uppmanar fullmäktige nämnderna att tillämpa en antidiskrimineringsklausul i stadens upphandlingar.

Nämnden har enligt revisionskontorets bedömning i huvudsak fullgjort dessa uppdrag.

Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer

Revisionskontoret bedömer att nämndens verksamhet inte helt har bedrivits i enlighet med de lagar, föreskrifter och riktlinjer som reglerar verksamheten. Nämndens rapportering av ej verkställda domar och beslut i årsredovisningen och till revisorerna är inte helt tillförlitlig. Uppgifterna måste stämmas av på ett bättre sätt inför kommande rapporteringstillfällen.

Domar

Stadsdelsnämnderna ska i årsredovisningen ange om nämnden har verkställt de domar som efter överklagan till kammarrätten/länsrätten har gått emot näm-

dens beslut om bistånd. Nämnden redovisar inom verksamheten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning 10 domar som gått nämnden emot. Av dessa hade vid årsskiftet sju domar verkställts. Revisionskontoret har jämfört de uppgifter som lämnats via ILS-webben och den blankett som bilagts årsredovisningen. Jämförelsen visar att nämnden rapportering inte är helt tillförlitlig.

Ej verkställda beslut enligt SoL och LSS

Bestämmelser om rapporteringsskyldighet av ej verkställda beslut anges i socialtjänstlagen (SoL) samt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Rapportering av LSS-beslut infördes från och med den 1 juli 2008. Stadsdelsnämnderna ska kvartalsvis till länsstyrelsen och revisorer rapportera gynnande beslut om insatser som inte har verkställts inom tre månader från beslutsdatum. Nämnden ska alltid redovisa förekomst av ej verkställda beslut enligt SoL respektive LSS. När det finns ej verkställda beslut ska även uppgifter lämnas på individnivå för varje beslut. Länsrätten kan ålägga nämnden att betala en särskilt avgift om beslut inte verkställs inom skälig tid.

Inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning har revisionskontoret granskat alla stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut. Granskningen visar att det finns avvikelser i de uppgifter som har lämnats i ILS-webben, i bilagan till årsredovisningen och till revisorerna. Fem stadsdelsnämnder redovisar att de inte har några ej verkställda beslut enligt SoL och LSS och har lämnat samma uppgift i alla tre redovisningarna. Endast två stadsdelsnämnder har en korrekt rapportering när det finns ej verkställda beslut. För övriga sju stadsdelsnämnder, varav Farsta utgör en, överensstämmer inte redovisade uppgifter.

Farsta stadsdelsnämnd redovisar att det inte finns några ej verkställda beslut enligt SoL för personer med funktionsnedsättning. För LSS-beslut anges i årsredovisningen 16 ej verkställda beslut men till revisorer har rapporterats 15 beslut. Dessa beslut avser kontaktperson med ett undantag där beslutet inte kunnat verkställas på grund av resursbrist.

Inom äldreomsorgen redovisar nämnden 11 ej verkställda beslut. Besluten avser främst plats i vård- och omsorgsboenden där personerna har erbjudits plats men tackat nej. För SoL - beslut anges i årsredovisningen 11 ej verkställda beslut men till revisorerna har rapporterats 8 beslut.

Nationella garantier

Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under hela året genom att nya förskolor har öppnats under året samt att flera barn tagits in i barngrupperna.

Stadens uppföljning och tillsyn

Stadens förskoleinspektörer har granskat förskoleenheten Farsta strands förskolor under 2008. Inspektionen pekade på några smärre förbättringsområden.

Nämndens anmälningar enligt HSL och SoL

Under 2008 har till nämnden inkommit en anmälan om missförhållanden enligt Lex Maria och fem enligt Lex Sarah. Revisionskontorets uppföljning visar att nämnden har vidtagit adekvata åtgärder.

Länsstyrelsen har under året behandlat två anmälningar enligt Lex Sarah. Nämnden har yttrat sig till länsstyrelsen. Ett ärende har avskrivits utan åtgärd och i det andra ärendet väntar nämnden på länsstyrelsens beslut.

Hantering av tränings- och försökslägenheter

Revisionskontoret har granskat om nämndens hantering av tränings- och försökslägenheter följer socialtjänstlagens krav på handläggning och dokumentation samt stadens riktlinjer för tränings- och försökslägenheter. Granskningen har baserats på uppgifter i stadens verksamhetssystem Paraplyet och ett urval om åtta personakter.

Enligt socialtjänstlagen kan en person som behöver samhällets stöd ansöka om det hos stadsdelsnämnden. Därefter ska nämnden utreda behovet och fatta beslut om ett eventuellt bistånd. Beslutet ska sedan verkställas med en adekvat insats. Ett biståndsbeslut till tränings- och försökslägenhet ska således föregås av en ansökan enligt socialtjänstlagens 4 kap. 1 och 2 §. Enligt lagens 11 kap. 2 § ska ett ärende handläggas så fort som möjligt.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämnden uppvisar brister i hanteringen av tränings- och försökslägenheter. Nämnden följer inte socialtjänstlagens handlägningsordning. Nämnden ska säkerställa att handläggningen av biståndsärenden uppfyller ställda krav. Revisionskontoret kan dock konstatera och ser positivt på att nämnden under året arbetat aktivt med att utforma rutiner och underlag för hanteringen försöks- och träningslägenheter.

Granskningen visade att det saknas ansökan om bistånd från individen. Det är i stället handläggaren som bedömer individens behov av en tränings- eller försökslägenhet och som framställer behovet i form av en ansökan hos förvaltningens bostadssamordnare. Nämndens handlägningsrutiner följer därmed inte socialtjänstlagens handlägningsordning för bistånd eftersom det inte är individen som ansöker om bistånd.

I flera granskade ärenden har biståndsbeslut om insats fattats av handläggaren i samband med inflyttningen, dvs. när insatsen verkställs, i stället för vid

utredningstillfället. Individens rätt att överklaga biståndsbeslut för boende i träningslägenhet försvåras av att beslutet fattas samtidigt som det verkställs.

Granskningen visade vidare att besluten var villkorade enligt stadens riktlinjer, vilket innebär att insatsen i boendet gäller så länge de villkor som finns inskrivna i handlingsplanen uppfylls. Handlingsplanerna var dock bristfälliga eftersom det saknades de villkor som enligt stadens riktlinjer ska vara en förutsättning för att få och behålla ett hyreskontrakt. Även uppföljningen av boendet visade på brister eftersom riktlinjernas krav på dokumentation inte följts.

Enligt revisionskontoret utgör inte stadens riktlinjer ett entydigt stöd till handläggarna. Riktlinjerna behöver utvecklas. Socialtjänstnämnden har i februari 2008 gett ett sådant uppdrag till sin förvaltning.

Handläggning och dokumentation inom socialpsykiatri

Revisionskontoret har granskat hur Farsta stadsdelsnämnd handlägger och dokumenterar ansökan om insatser inom socialpsykiatri. Granskningen ska ge svar på om nämndens rutiner och arbetsformer följer regelverket för handläggning och dokumentation och i vilken omfattning nämnden använder DUR (utredningsmetod för Dokumentation, Utvärdering och Resultat). Vidare har granskningen omfattat en bedömning av om nämndens interna kontroll säkerställer en rättssäker handläggning och dokumentation.

Granskningen har omfattat intervjuer på enhets- och avdelningsnivå, en genomgång av olika styrdokument och en kontroll av hur delegationsbeslut anmäls till nämnden. För att säkerställa att handläggningen uppfyller ställda formkrav på ansökan, utredning och beslut har en aktgranskning av tio ärenden genomförts. Granskningen har avgränsats till att omfatta insatsen boendestöd. Revisionskontorets dokumentation av granskningen har faktakontrollerats av förvaltningen.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att stadsdelsnämnden inte i tillräcklig omfattning följer regelverket för handläggning och dokumentation och behöver utveckla och stärka den interna kontrollen för att säkerställa rättssäkerheten inom socialpsykiatri.

Nämnden har dokumenterade rutiner för extern samverkan men saknar detta för den interna samverkan. Nämnden har upprättat och dokumenterat lokala rutiner för tillämpning av gällande regelverk för handläggning och dokumentation samt hur en insats ska följas upp. Granskningen pekar dock på att dessa rutiner inte tillämpas konsekvent. Vidare framgår det att alla delegationsbeslut inte anmäls till nämnden. Bristen kan relateras till felaktigheter i Paraplyet och detta måste

rättas till. Nämnden behöver under tiden en manuell bevakning för att säkra att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden/sociala delegationen.

Revisionskontorets bedömning är att nämnden inte helt tillämpar DUR i den omfattning som kommunfullmäktige föreskriver. De ärenden som inte har handlagts med stöd av DUR uppfyller enligt revisionskontorets uppfattning inte helt formkraven för handläggning och dokumentation inom socialpsykiatri. Det finns flera förbättringsområden. Nämnden behöver systematiskt kontrollera att det i varje ärende finns en ansökan, en utredning och ett skriftligt beslut. Handlingsplaner bör regelmässigt förbättras och nämnden behöver systematiskt dokumentera hur den enskilde under rättats om beslutet. Vidare krävs det att formerna för uppföljning och kontroll utvecklas och förbättras. Under hösten 2008 har också förvaltningen med stöd av konsult gjort en genomlysning av enheten och dess arbetssätt.

3 Styrning, uppföljning och kontroll

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämnden har ett system för styrning, uppföljning och kontroll som säkerställer en ändamålsenlig verksamhet, bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden samt ger en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Farsta stadsdelsnämnds styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig.

3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året

Nämndens lednings- och styrdokument

Revisionskontoret har granskat nämndens verksamhetsplan för år 2008 och bedömer att nämndens egna mål för verksamhetsområdet i huvudsak ansluter till kommunfullmäktiges mål.

Nämndens förvaltningsorganisation

Inom nämndens förvaltningsorganisation har det under året skett en del förändringar. Med stöd av externa konsulter har nämnden genomfört en översyn av barn- och ungdomsenheten inom avdelningen för individ- och familjeomsorg. Vidare har konsulterna gjort en genomlysning av biståndsenheten som organisatoriskt tillhör avdelningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Resultatet av översynen och genomlysningen visar att organisationen inte har varit tillräckligt ändamålsenlig och att ansvarsfördelningen inom verksamheterna behövde förtydligas.

Förvaltningen har dessutom genomfört en förändring av sin organisation som börjar gälla 1 januari 2009. Från tidigare sex avdelningar underställda stadsdelsdirektören har istället fem avdelningar bildats. I den nya organisationen kommer bl.a. större fokus att läggas på förebyggande arbete.

Enligt revisionskontorets uppfattning har nämnden genom översynen av organisation och ledning inom förvaltningen påbörjat ett omfattande och genomgripande arbete för att höja kvaliteten inom verksamheterna och ytterligare förbättra arbetet med uppföljning och kontroll.

Nämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet

Nämnden har i tertial- och månadsrapporter redovisat både de åtgärder som planeras och de som har vidtagits för att rymma verksamheterna inom givna ekonomiska ramar. Revisionskontorets bedömning är att det inom förvaltningen pågår ett systematiskt och aktivt besparingsarbete för att begränsa redovisade underskott inom verksamheterna. Några åtgärder är mer långsiktiga men sammantaget har insatserna varit tillräckliga för att nå ett kostnadsutfall inom budgeten.

Inom individ- och familjeomsorgen och enheten för försörjningsstöd har ett aktivt arbete pågått för att förbättra mottagningsförfarandet. Åtgärder har vidtagits för att påvisa orsakerna till att vissa bidragstagare varit aktuella under en lång tid. Handläggningen av försörjningsstöd har granskats med konsultstöd och omfattat alla personer som under 2008 beviljats ekonomiskt bistånd. Resultatet visar att det finns flera förbättringsområden.

Nämnden har byggt upp ett uppföljningssystem som innebär ett nära och regelbundet samarbete mellan ekonomiavdelningen och övriga avdelningar. Detta trots att ekonomiavdelningen under delar av året inte har varit fullt bemannad. Samtliga enheter inom förvaltningen har dessutom vid två tillfällen under året träffat bl.a. stadsdeldirektör och avdelningschef för att i samband med dessa möten följa upp och kontrollera verksamheten. Resultatet av uppföljningen har dokumenterats och resulterat i olika förbättringsåtgärder. Det program för chefs- och ledarutveckling som inleddes under året har varit ett viktigt stöd i det fortsatta arbetet med att följa upp såväl verksamhetens utveckling som ekonomi.

Säkerheten i nämndens prognoser

Nämnden har lämnat följande ekonomiska prognoser under året.

Mnkr	Tertial- rapport 1	Tertial- rapport 2 (T2)	Bokslut 2008	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	1 239,0	1 241,8	1 274,8	-33,0	-2,7%
Intäkter	131,2	128,9	167,9	39,0	30,3%
Verksamhetens nettokostnader	1 107,8	1 112,9	1 106,9	6,0	0,5%
Avskrivningar	0,7	0,7	0,7	0,0	0,0%
Internräntor	1,0	1,0	0,9	0,1	10,0%
Driftbudgetens nettokostnader	1 109,5	1 114,6	1 108,5	6,1	0,5%
Justerat netto, efter resultatöverföringar	1 109,5	1 114,6	1 112,7	1,9	0,2%
Investeringsplan					
Utgifter	5,1	5,1	5,1	0,0	0,0%
Nettoutgifter	5,1	5,1	5,1	0,0	0,0

Sammanställningen visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit förhållandevis god under året vad gäller nettokostnaderna. En jämförelse mellan prognosen i tertialrapporterna och utfallet visar att det främst är resultat-enheterna inom förskolan som har varit för försiktiga i sin bedömning av det ekonomiska resultatet.

Ovanstående bruttoredovisning visar att det finns förhållandevis stora avvikelser för både kostnader och intäkter i årets tertialrapporter jämfört med bokslutet. Detta beror delvis på medvetet försiktiga prognoser men även att nämnden inte gjort tillräckliga omslutningsförändringar inom bl.a. äldreomsorg och individ- och familjeomsorg.

Styrning och kontroll av ramavtal för städning hos några stadsdels-nämnder (Rapport nr 7, oktober 2008)

Revisionskontoret har genomfört en granskning av ett ramavtal för städtjänster för stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Skarpnäck, Älvsjö och Hägersten-Liljeholmen. Granskningen syftade dels till att bedöma hur stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck kontrollerat och följt upp det som avtalats, dels till att bedöma avtalstroheten bland alla de ingående

stadsdelsnämnderna, samt hur nämnderna arbetar med övergripande samordning och uppföljning av avtalet.

Granskningen visar att följsamheten mot gällande rangordning inom avtalet är bristfällig vid alla i avtalet ingående nämnder. Vidare visar granskningen att ansvaret för samordning och övergripande avtalsbevakning är outtalat bland de ingående nämnderna.

Rapporten har överlämnats till stadsdelsdirektören för kännedom och beaktande.

3.2 Intern kontroll

Revisionskontoret har granskat nämndens interna kontroll och bedömer sammanfattningsvis att den är i huvudsak är tillräcklig även om det finns förbättringsåtgärder. En förutsättning för nämndens uppföljning och kontroll är att det årligen sker en skriftlig rapportering av kontrollarbetet i enlighet med planen.

Nämndens internkontrollplan

Nämnden har under 2008 reviderat risk- och väsentlighetsanalysen till att omfatta alla väsentliga arbetsprocesser inom verksamheterna. En ny internkontrollplan fastställdes av nämnden i samband med tertialrapport 1.

Revisionskontoret bedömer att nämndens internkontrollplan för år 2008 har förbättrats. Dock innehåller den kontroller som ändå genomförs i den löpande verksamheten. Förvaltningens ledningsgrupp har löpande fått rapportering om resultatet av kontrollarbetet. Planen omfattar 11 granskningsområden och enligt förvaltningen har merparten av kontrollerna också genomförts. Granskningarna har bl.a. resulterat i bättre rutiner för att säkra den interna kontrollen. Revisionskontoret kan dock konstatera att det saknas en samlad dokumentation av om kontrollerna enligt planen har genomförts i alla delar. Nämnden har därmed inte fått någon skriftlig sammanställning och rapportering av resultatet.

Revisionskontoret uppfattning är att den internkontrollplan som nämnden fastställt för år 2009 utgår från en risk- och väsentlighetsanalys som har dokumenterats och kommunicerats väl inom organisationen. Förvaltningsledningen har aktivt tagit del av resultatet och gjort den slutliga prioriteringen bland genomförda analyser.

Hantering av andras medel inom individ- och familjeomsorgen

Revisionskontoret har granskat nämndens hantering av andras medel, d.v.s. medel som bl.a. tillhör vårddagare inom äldre- och handikappomsorgen och personer som är aktuella inom individ- och familjeomsorgen. Dessa medel

måste på ett säkert och tydligt sätt redovisas och skiljas från nämndernas ordinarie medel för verksamheterna. Syftet med granskningen har varit att kontrollera om förvaltningen har en tillräcklig internkontroll i hanteringen av medel som inte tillhör staden. Granskningen har omfattat en intervju med den tjänsteman som svarar för hanteringen, en genomgång av rutinerna och en avstämning av samtliga betalningar som gjorts vid granskningstillfället.

Hanteringen bedöms fungera tillfredställande då det finns fungerande rutiner och löpande uppföljning och kontroller. Förvaltningen behöver dock se över och uppdatera den skriftliga rutinen för hanteringen av andras medel. Av överenskommelsen med fullmaktsgivarna bör det också framgå på vilket sätt och hur ofta förvaltningen ska redogöra för den aktuella ekonomiska ställningen. En miniminivå är att fullmaktsgivaren åtminstone en gång per år får del av saldo-uppgifter från systemet för "Egna medel". Det plusgirokonto inom förvaltningen som är knutet till förskottskassan bör avslutas i enlighet med stadens rekommendationer. Revisionskontoret bedömer slutligen att hanteringen även bör kontrolleras (intern kontroll) av chefen eller någon kontrollfunktion t.ex. från ekonomiavdelningen.

Posthantering, diarietföring och utlämnande av handling

Revisionskontoret har granskat Farsta stadsdelsnämnds posthantering, diarietföring och utlämnande av handlingar. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden följer sekretesslagen, tryckfrihetsförordningens och stadens regler om registrering d.v.s. diarietföring av allmänna och sekretessbelagda handlingar.

Granskningen har bl.a. omfattat en genomgång av dokumenterade rutiner och stickprovsgranskning av tio diarietförda ärenden samt intervjuer med berörd personal. Revisionskontorets dokumentation av granskningen har faktakontrollerats av förvaltningen.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att stadsdelsnämnden inte helt följer sekretesslagens, tryckfrihetsförordningens och stadens regler angående diarietföring av allmänna och sekretessbelagda handlingar.

Nämnden har dokumenterade rutiner för posthantering, diarietföring och utlämnande av handling. Rutinerna för diarietföring och utlämnande av handling bedöms vara tillfredsställande. Nämnden bör utveckla rutinerna för posthanteringen.

Granskningen visar vidare att det finns förbättringsområden angående fullmakter för postöppning av personadresserad post och anmälan av beslut till nämnden.

den om att inte lämna ut handlingar. Även diarieföring av allmänna och sekretessbelagda handlingar är ett förbättringsområde.

4 Nämndens bokslut och räkenskaper

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Farsta stadsdelsnämnds bokslut och räkenskaper för år 2008 är rättvisande.

Resultaträkningen för 2008 innehåller kostnader på ca 5,4 mnkr som avser ny-, till-, och ombyggnader i lokaler. Enligt revisionskontorets uppfattning borde dessa ha bokförts som en investeringsutgift. Bokföringen följer därmed inte den kommunala redovisningslagen och god kommunal redovisningssed men däremot stadens regler. Revisionskontoret har uppmärksammat att nämnden inte har givits förutsättningar att följa kommunala redovisningslagen eftersom stadsdelsnämnderna inte har tilldelats någon investeringsbudget för denna typ av åtgärder.

Maria Lövgren
Enhetschef

Ester Rudolfsson Mattsson
Revisor

BILAGA 1

Revisionskontorets bedömningskriterier

Bedömning

För avsnitten 2 Nämndens resultat och 3 Styrning uppföljning och kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Oacceptabelt/Oacceptabel</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnitt 4 Nämndens bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande

Nämndens resultat

Bedömningskriterier

Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

- Nämndens resultat följer fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget.
- Nämnden har inom tilldelat anslag uppfyllt sina mål för verksamheten och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt lagar, föreskrifter, riktlinjer m m.

Styrning, uppföljning och kontroll

Bedömningskriterier

Nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll bygger på en helhets-syn på den kommunala verksamheten samt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden, liksom en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

- Nämnden har ett system för styrning som ger förutsättningar för god ekonomi, effektiv verksamhet och kvalitet.
- Nämnden har en ändamålsenlig organisation med en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämndens uppföljning ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi och verksamhet.
- Nämnden har ett system för intern kontroll för en effektiv och rättssäker verksamhet samt för att förebygga allvarliga fel och skador.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Bedömningskriterier

Nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

BILAGA 2

Revisionsrapporter under perioden april 2008 – mars 2009

Samtliga rapporter finns tillgängliga på www.stockholm.se/revision

- 2008:03** Livskvalitet på äldreboendet.
Granskning av stadens vård- och omsorgsboenden för äldre
- 2008:04** Styrning och kontroll av fastighetsnämndens skogsförvaltning
- 2008:05** Livsmedelskontrollen
- 2008:06** Informationssäkerhetsgranskning av Paraplysystemets applikation ParaSoL
- 2008:07** Styrning och kontroll av ramavtal för städning hos några stadsdelsnämnder
- 2008:08** Hantering av synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- 2008:09** Uppföljning av föregående års granskning av stadens informations-säkerhet med avseende på organisatorisk och teknisk it-säkerhet – **sekretessbelagd**
- 2008:10** Styrning och kontroll av trafik- och renhållningsnämndens gatudrift
- 2008:11** Exploateringsprocessen
- 2008:12** Kvalitetsarbete inom verksamheten för personer med funktionsnedsättning – Steg 2
- 2008:13** Ombyggnad av Kista Galleria
- 2008:14** Hantering av övertalig personal inom Stockholms stad
- 2008:15** Hantering av skyddade personuppgifter inom stadens förskoleverksamhet – **sekretessbelagd**

- 2008:16** Hantering av skyddade personuppgifter inom stadens grundskoleverksamhet – **sekretessbelagd**
- 2008:17** Skydd och vård av kulturnämndens samlingar - **sekretessbelagd**
- 2008:18** Försäljning av fastigheter och mark
- 2009:01** Granskning av bostadsbolagens försäljning av fastigheter till bostadsrättsföreningar
- 2009:02** Hantering av skyddade personuppgifter inom stadens individ- och familjeomsorg
- 2009:03** Elevhälsoarbetet vid Stockholms stads grundskolor
- 2009:04** Barnsäkerheten i förskolan
- 2009:05** Styrning och kontroll av ramavtal för missbruksvård
- 2009:06** Anmälningar om barn och unga som riskerar att fara illa